

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/60/2020
Identifikačné číslo spisu: 8317204853
Dátum vydania rozhodnutia: 15.07.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Mária Trubanová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8317204853.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Prima banka Slovensko, a. s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanej U. N., bývajúcej v F., o zaplatenie 4.345,88 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 10Csp/78/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 15. novembra 2018 sp. zn. 19Co/44/2018, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove z 15. novembra 2018 sp. zn. 19Co/44/2018 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 12. decembra 2017 č. k. 10Csp/78/2017-76 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.071,74 eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 24. februára 2017 do zaplatenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol a náhradu trov konania žiadnej zo strán nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že medzi účastníkmi bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere, pričom žalovanej bol poskytnutý úver vo výške 5.000 eur, ktorý sa žalovaná zaviazala splatiť v 120 splátkach vo výške 84,01 eur mesačne. Zo strany žalobcu došlo k zosplateniu celého dlhu ku dňu 23. februára 2017. V prospech žalobcu žalovaná uhradila celkovo sumu 2.678,26 eur. Z poskytnutého úveru bola suma 250 eur započítaná na úhradu poplatku za poskytnutie úveru. Predmetná zmluva je zmluvou o spotrebiteľskom úvere v súlade so zákonom o spotrebiteľských úveroch č. 129/2010 Z. z. (ďalej aj „ZoSÚ“). Súd zistil, že zmluva neobsahuje v rozpore s ustanovením § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. V zmluve sa uvádza len výška splátky 84,01 eur s poistením bez bližšej špecifikácie, t. j. nie je splnená požiadavka, aby zmluva obsahovala výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Súd vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že poskytnutý spotrebiteľský úver je potrebné podľa § 11 ods. 1 písm. a/ zákona o spotrebiteľských úveroch považovať za bezúročný a bez poplatkov. Z týchto dôvodov poukázal aj na vnútroštátny predpis a Smernicu EÚ, týkajúcu sa spotrebiteľských úverov, práve vo vzťahu k výške, počtu a termínom splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Konštatoval konflikt medzi Smernicou a zákonom o spotrebiteľských úveroch a v takomto prípade skúmal, či možno priznať

Smernici priamy, či nepriamy účinok. Uviedol, že v zmysle ustálenej judikatúry Súdneho dvora EÚ na otázku priameho účinku smerníc v spore medzi jednotlivcami v zásade platí zákaz horizontálneho priameho účinku. Pri skúmaní nepriameho účinku Smernice je jeho rozsah a medze vyjadrený právom EÚ a právom vnútroštátnym, kedy súd posúdi, či je možné uplatniť eurokonformný výklad, teda či vzhľadom na právnu povahu Smernice možno jej ustanovenia aplikovať pri výklade vnútroštátneho zákona. V takom prípade musí ísť o výklad v čo najväčšej možnej miere v zmysle znenia a účelu/cieľa Smernice, musí ísť o výklad za použitia výkladových metód podľa vnútroštátneho právneho poriadku, nesmie sa jednať o výklad contra legem a nesmú byť porušené všeobecné právne zásady, najmä zásada právnej istoty (obdobne aj Krajský súd v Prešove v rozsudku sp. zn. 19Co/142/2016 z 8. decembra 2016). Vzhľadom na konštatovanú bezúročnosť a bezpoplatkovosť poskytnutej pôžičky žalovaná bola tak na istine úveru povinná zaplatiť sumu 4.750 eur, teda sumu, ktorá jej bola zo strany žalobcu reálne poskytnutá, keďže z poskytnutého úveru bola suma 250 eur započítaná na úhradu poplatku za poskytnutie úveru. Zo strany žalovanej boli uhradené finančné prostriedky v celkovej výške 2.678,26 eur, a teda nesplatená časť úveru je vo výške 2.071,74 eur. Súd v tejto časti nárok žalobcu považoval za dôvodný a žalovanú zaviazal na zaplatenie sumy 2.071,74 eur. Nárok žalobcu v prevyšujúcej časti, t. j. úrok vo výške 15,90 % ročne zo sumy 4.345,88 eur od 24. februára 2017 do zaplatenia, zamietol. Žalovaná neuhradila dlžnú sumu riadne a včas, t. j. ani v dodatočnej lehote na zaplatenie určenej žalobcom, teda do dňa 24. februára 2017, čím sa dostala do omeškania s plnením peňažného dlhu a žalobcovi vznikol nárok na zaplatenie úroku z omeškania. Tento nárok súd žalobcovi priznal v ním požadovanej výške 5 % ročne z dlžnej sumy a príslušných období, t. j. zo sumy 2.071,74 eur od 24. februára 2017 do zaplatenia, ktorý je v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka v spojení s príslušným nariadením vlády. Súd považoval za neprijateľnú zmluvnú podmienku aj dohodu o poplatku za poskytnutie úveru v sume 250 eur, ktorá je výrazne v neprospech spotrebiteľa (žalovanej) a nepochybne nebola individuálne vyjednaná, keďže žalovaná nemohla ovplyvniť obsah všeobecných podmienok.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odolanie žalobcu rozsudkom z 15. novembra 2018 č. k. 19Co/44/2018-168 rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti, t. j. vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a v súvisiacom výroku o trovách konania, potvrdil a žiadnej zo strán nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie v prejednávanej spore správne zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností a na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a prejednaný spor aj správne právne posúdil. Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu jednoznačne vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami súdu pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi súdu na strane druhej. Naproti tomu v priebehu odvolacieho konania žalobca nepredostrel relevantný argument majúci súvis s prejednanou vecou, ktorý by bol takej povahy, že by mohol priniesť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Odvolací súd osvojujúci si závery súdu prvej inštancie na zdôraznenie vecnej správnosti a v súvislosti s odvolacími námietkami žalobcu doplnil, že sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o absencii náležitostí zmluvy v zmysle § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ, podľa ktorého zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účel jeho splatenia. Z uvedeného mal za zrejmé, že povinnými náležitosťami zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa úpravy platnej v čase uzavretia zmluvy žalobcu a žalovanej bola aj výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, pričom slová výška, počet a termíny splátok sa viaže ku každej z tam uvedených zložiek spotrebiteľského úveru, teda tak k istine, ako aj k úrokom a iným poplatkom. Je teda jednoznačné, že v každej zmluve musí byť uvedená tak výška istiny, ako aj úrokov a iných poplatkov, ich počet a termíny splátok. V danom prípade zmluva o úvere, ktorá bola uzatvorená medzi stranami sporu (č. 1. 7 spisu), obsahovala len výšku, počet a termíny anuitnej splátky, a to v sume 84,01 eur v počte 120 splátok s dátumom splatnosti na 20. deň v mesiaci. Záverom odvolací súd poznamenal, že sporný vzťah prima facie nie je úverom (príležitosť čerpania prostriedkov), kedy má poplatok (250 eur) logiku (za rezerváciu peňazí). Evidentne ide o pôžičku a je zrejmé, že poplatok je nespravodlivý a predstavuje dôvod navyše k záveru o negatívnom dopade na výpočet RPMN. Účelom úveru bolo reálne poskytnutie peňazí na úhradu dlhov. Nešlo len o konsenzuálny kontrakt. 250 eurový poplatok tak participoval (tiež) na nesprávnom

RPMN, a tým aj na závere o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Vzhľadom na skutočnosť, že pre vyhodnotenie úveru ako bezúročného a bez poplatkov postačuje absencia čo i len jednej z náležitostí vymedzených v ustanovení § 11 ods. 1 písm. b/ ZoSÚ, odvolací súd sa z dôvodu hospodárnosti osobitne nevyjadroval k odvolacej námietke týkajúcej sa otázky poplatkov za poskytnutie úveru a za poistenie (obdobne aj rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/158/2017).

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil poukazom na § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a to od otázky „vyžadovania rozpisu splátok a členenie jednotlivých nárokov (istina, úrok, iné poplatky) v zmluve o spotrebiteľskom úvere, za účelom splnenia náležitostí podľa § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z. z.“. Poukázal na rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3 Cdo 146/2017, 3 Cdo 56/2018, 4 Cdo 211/2017, 4 Cdo 187/2017, 4 Cdo 65/2018. Žalobca má za to, že otázka vyžadovania rozčlenenia splátky v zmluve o spotrebiteľskom úvere by mala byť správne vyriešená tak, že nie je potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala vyjadrenie o vnútornej skladbe tej-ktorej splátky. Navrhol, a by najvyšší súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a zrušil aj rozsudok okresného súdu v rozsahu výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k dovolaniu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená v súlade s § 429 CSP, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné, a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod zároveň aj dôvodné.

6. V danom prípade žalobca vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

6.1. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu.

6.2. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

7. Dovolateľ vyvodzujúc svoje dovolanie z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP namietal, že odvolací súd sa odklonil pri riešení právnej otázky formulovanej v dovolaní od rozhodnutia dovolacieho súdu z 22. februára 2018 sp. zn. 3 Cdo 146/2017, ako aj od rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 56/2018, 4 Cdo 211/2017, 4 Cdo 187/2017, 4 Cdo 65/2018, keď mal za to, že došlo k porušeniu ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ tým, že v zmluve uzavretej medzi žalobcom a žalovanou absentovalo rozdelenie splátky na výšku istiny, úrokov a iných poplatkov, čo malo za následok určenie takejto zmluvy za bezúročnú a bez poplatkov.

8. V danom prípade dovolací súd rozhoduje o dovolaní v obdobnej veci, aká už bola v počte väčšom ako päť predmetom konania pred dovolacím súdom na základe skoršieho dovolania podaného tým istým dovolateľom - vid' konania vedené na najvyššom súde pod sp. zn. 2 Cdo 235/2017, 2 Cdo 161/2019, 2 Cdo 103/2020, 3 Cdo 146/2017, 3 Cdo 56/2018, 5 Cdo 132/2017, 3 Cdo 45/2018, 7 Cdo 147/2019, 7 Cdo 50/2020, 7 Cdo 22/2021, v ktorých dospel dovolací súd k zhodnému riešeniu právnej otázky vedúcej k záveru, že „eurokonformný výklad ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z. z. (ZoSÚ v znení v čase uzavretia zmluvy, aktuálne ustanovenie § 9 ods. 2 písm. i) umožňuje dospieť k

záveru, že toto ustanovenie nevyžaduje, aby zmluva o úvere obsahovala presné vymedzenie vnútornej skladby jednotlivých splátok, to znamená určenie, aká časť každej jednotlivkej splátky sa použije na splátku istiny a aká jej časť spláca bežné úroky a poplatky“. Dovolací súd sa s odôvodneniami rozhodnutí, ktoré boli vydané v týchto konaniach v celom rozsahu stotožňuje a poukazuje na ne. V zmysle § 452 ods. 1 CSP už ďalšie dôvody neuvádza.

9. Vychádzajúc z vyššie uvedeného právneho názoru, od ktorého sa dovolací súd nepovažuje za potrebné odkloniť, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP).

10. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

11. V novom rozhodnutí odvolací súd rozhodne o trovách pôvodného konania aj o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

12. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.